



FUTBOL SPORTINI RIVOJLANTIRISHNING MAQSAD VA VAZIFALARI

Arislanov I.T.

Qarshi muhandislik iqtisodiyot instituti dotsent

Tayanch soʻzlar: rivojlanish tendensiyasi, sogʻlom turmush, xorijiy davlatlar, professional futbolchi, futbol akademiyalarida, shuningdek, futbolchilarning huquq va manfaatlarini himoya qilish maqsadida futbol boʻyicha agentlar (vositachilar) professional faoliyatini yoʻlga qoʻyish.

Ключевые слова. тенденция развития, здорового образа жизни в зарубежных странах, профессиональный футболист, налаживание профессиональной деятельности футбольных агентов (посредников) в футбольных академиях, а также в целях защиты прав и интересов футболистов.

Key words: the trend of development, healthy lifestyle in foreign countries, professional footballer, the establishment of professional activities of football agents (intermediaries) in football academies, as well as in order to protect the rights and interests of football players.

РЕЗЮМЕ

Ushbu maqolada, mamlakatimizda futbolning ommaviyligini yanada oshirish, istiqbolli va iqtidorli futbolchilarni tanlash hamda professional darajada tayyorlashning yangi tizimini yoʻlga qoʻyish, trener va hakamlarni xalqaro talablar asosida tayyorlash va mahoratini yuksaltirish, futbol infratuzilmasini yaxshilash hamda oʻrnatilgan standartlarga moslashtirish haqida maʼlumot berilgan.

РЕЗЮМЕ

В этой статье представлена информация о дальнейшем повышении популярности футбола в нашей стране, подборе перспективных и талантливых игроков и создании новой системы профессиональной подготовки, подготовке и повышении квалификации тренеров и судей на основе международных требований, улучшении футбольной инфраструктуры и приведении ее в соответствие с установленными стандартами.

SUMMARY

This article provides information on further increasing the popularity of football in our country, the selection of promising and talented players and the creation of a new system of professional training, training and advanced training of coaches and referees based on international requirements, improving the football infrastructure and bringing it in line with established standards.

Zamonaviy futbolning bugungi rivojlanish tendensiyasi unga faqatgina ommalashgan sport turi sifatida emas, balki mamlakat aholisi, ayniqsa, yoshlarni sogʻlom turmush tarziga oʻrgatuvchi, ruhiy-maʼnaviy jihatdan ona Vatanga

sadoqat tuyg'ularini shakllantiruvchi noyob vosita, keng ko'lamli islohotlar davrida mamlakat iqtisodiyotining rivojlanish ko'rsatkichini belgilovchi muhim omil sifatida e'tibor qaratishni taqozo etmoqda.

Futboli rivojlangan xorijiy davlatlar tajribasi tahlil qilinganda, aksariyat hollarda, yoshlarni professional futbolchi sifatida tayyorlash orqali futbol klublarining biznes tuzilma sifatida shakllanganligini ko'rishimiz mumkin.

Misol uchun, futbol rivojlanish istiqbollari jihatidan O'zbekistonga yaqin bo'lgan Xorvatiya so'nggi o'n yillikda futbol sohasida shiddatli o'zgarishlarni amalga oshirib, Angliya, Fransiya, Italiya, Ispaniya, Germaniya kabi futbolni yo'lga qo'yilgan mamlakatlar bilan raqobatlashish darajasiga chiqdi.

Xorvatiya futbol akademiyalarida tarbiyalangan mahoratli sportchilar aynan yuqorida nomlari keltirilgan futbolni rivojlangan mamlakatlarning futbol klublari safini to'ldirdi. Bu esa Xorvatiya tomonidan futbol akademiyalarini tubdan rivojlantirish orqali mahoratli futbolchilarni tarbiyalab, mamlakat daromadlarini oshirishga hamda futbolchilar va ularning oila a'zolari manfaatdorligi oshishiga xizmat qiladi.

O'zbekiston sharoitida salohiyati yuqori, muayyan tajriba va ko'nikmalarga ega bo'lgan futbolchilarni tayyorlash, ularni innovatsion yondashuvlar asosida ilmiy-uslubiy jihatdan ta'minlash, futbolni yangi bosqichga olib chiqish maqsadida quyidagi muhim yo'nalishlarga e'tibor qaratish maqsadga muvofiq hisoblanadi:

birinchidan, mamlakatimizda beshta muhim tashabbus hamda "Obod qishloq" va "Obod mahalla" dasturlari doirasida amalga oshirilayotgan keng ko'lamli islohotlar orqali yoshlarimizni jismoniy chiniqtirish va sportga faol jalb qilish, jumladan O'zbekistonda futbolni umummilliy sport turiga aylantirish;

ikkinchidan, yuqori iqtidorga ega bo'lgan yosh futbolchilarni tanlash va saralab olish (seleksiya) tizimini tubdan takomillashtirish;

uchinchidan, iqtidorli futbolchilarni saralab olish, ularni bosqichma-bosqich professional tayyorgarlikdan o'tkazib borish orqali futbolni rivojlangan davlatlarning yetakchi klublariga "futbolchilar eksporti"ni amalga oshirish tizimini yo'lga qo'yish;

to'rtinchidan, ayollar futbolini, futzal (mini-futbol) va sohil futbolini ommaviylashtirish va rivojlantirish;

beshinchidan, futbol sohasiga xususiy investitsiyalarni keng jalb etish va ularni rag'batlantirish;

oltinchidan, futbol bo'yicha hakamlik faoliyatida erishgan muvaffaqiyatli tajribani ommalashtirish, uni yangi pog'onaga ko'tarish orqali futbol sohasida O'zbekiston trenerlik va hakamlik maktabini takomillashtirish;



yettinchidan, salohiyati yuqori futbolchilarni professional darajada tayyorlash, ularni xorijiy davlatlarning nufuzli futbol klublarida professional faoliyat olib borishini ta'minlash, shuningdek, futbolchilarning huquq va manfaatlarini himoya qilish maqsadida futbol bo'yicha agentlar (vositachilar) professional faoliyatini yo'lga qo'yish;

sakkizinchidan, respublikaning har bir hududida faoliyat olib borayotgan futbol klublarini Osiyo Futbol Konfederatsiyasi talablari asosida faoliyat yuritishini ta'minlash, moliyalashtirish bo'yicha samaradorlikka erishish maqsadida futbol sohasida monetizatsiya tamoyillarini yo'lga qo'yish;

to'qqizinchidan, professional futbol klublarining aksariyati davlat ulushi mavjud bo'lgan yirik korxonalar va tashkilotlar tomonidan moliyalashtirilishini qisqartirib borish va klublarda boqimondalik kayfiyatiga barham berish maqsadida futbol sohasini bozor mexanizmlari asosida boshqarish, futbol klublarini xususiy sektorga bosqichma-bosqich o'tkazish;

o'ninchidan, futbol musobaqalari tomoshabopligini oshirish hamda futbolni rivojlantirishning yangi tizimini samarali yo'lga qo'yish orqali O'zbek futboli maktabini yaratish;

o'n birinchidan, professional futbol klublarining zaxirasini tayyorlash va ularning samaradorligini oshirish maqsadida O'zbekiston Respublikasi Turizm va sport vazirligi huzuridagi futbol mahorat maktablarini tegishli hududiy professional futbol klublariga birlashtirish.

Ushbu Konsepsiyaning maqsadi O'zbekistonda futbolni 2030-yilgacha yanada ommalashtirish hamda mazkur sport turini tizimli rivojlantirish mexanizmlarini ishlab chiqish va amalga oshirish hisoblanadi:

birinchisi, ommaviy va professional futbolni har tomonlama rivojlantirish uchun sharoitlar yaratish;

ikkinchisi, istiqbolli va iqtidorli futbolchilarni tanlash va saralab olish (seleksiya), ularni professional darajada tayyorlash tizimini yo'lga qo'yish;

uchinchisi, futbol infratuzilmasini moddiy-texnik jihatdan yanada yaxshilash hamda xalqaro talablarga moslashtirish;

to'rtinchisi, davlat ta'lim muassasalari, shu jumladan sport ta'lim muassasalarini futbol uchun zarur bo'lgan anjomlar va jihozlar bilan ta'minlash, sport anjomlari va jihozlari ishlab chiqarishni mahalliyashtirish;

beshinchisi, futbol sohasida faoliyat yurituvchi mutaxassislarni tayyorlash, qayta tayyorlash, malakasini oshirish, tanlab olish va rivojlantirishga ilg'or ilmiy-metodik va innovatsion texnologiyalarni joriy etish;

oltinchisi, futbol sohasidagi me'yoriy-huquqiy bazani yanada takomillashtirish;



yettinchisi, futbolni moliyalashtirish tizimini takomillashtirish va tijoratlashuv mexanizmlarini joriy etish;

sakkizinchisi, futbol bo'yicha terma jamoalar va ularning zaxirasini shakllantirishda zamonaviy yondashuvlar va qat'iy reglament talablarini joriy etish.

Modulli o'qitish— o'qitishning istiqbolli tizimlaridan biri hisoblanadi, chunki u odam bosh miyasining o'zlashtirish tizimga eng yaxshi moslashgandir. Modulli o'qitish asosan inson bosh miyasi to'qimalarining modulli tashkil etilganligiga tayanadi.

O'qitishning modul tizimi haqida rasmiy ravishda birinchi marta 1972 yil, YUNESKONing Tokiodagi Butunjahon Konferensiyasida so'z yuritilgan edi. Modulli o'qitish texnologiyasi funksional tizimlar, fikrlashning neyrofiziologiyasi, pedagogika va psixologiyalarning umumiy nazariyasidan kelib chiqadi.

Ta'lim tizimida ilg'or innovatsion ta'lim texnologiyalarini joriy qilish asosida talaba yetarli bilimlarga ham, ko'nikmaga ham, o'quvga ham ega bo'ladi.

Adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasida futbolni rivojlantirishni davlat tomonidan yanada qo'llab-quvvatlash chora-tadbirlari to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori. 03.12.2009 y. № 304.
2. Nurimov R.I. "Futbol". Darslik. – T. 2005 yil.
3. Nurimov R.I., Iseev P. Futbolchilarni tayyorlashda pedagogik nazorat (Pedagogik tavsiyalar).- T. 1990 yil.
4. Sergeev G.M., Nurimov R.I. – Futbol bo'yicha bolalar va o'smirlar sport maktabi olimpiya o'rinbosarlari, bolalar va o'smirlar maxsus maktabi, olimpiya o'rinbosarlari bilim yurti o'quv-mashq qilish va sport kamolotiga erishish guruhlar uchun dastur.- T. 1997 yil
5. Кошбахтиев И.А. Управление подготовкой футболистов.-Т. 2001
6. Кошбахтиев И.А. Управление подготовкой футболистов высокой квалификации. -Т.: 1998 год.
7. С.В.Голомазов, Б.Г.Чирва. Футбол. "Универсальная техника атаки". –М. Спорт Академ Пресс. 2001.
8. R.I.Nurimov, Abidov Sh.U, Nurimov Z.R, S.R.Davletmuradov. -Sport va milliy o'yinlar (Futbol). Darslik.ITA-PRESS. Toshkent. 2015 yil